Štev. 36 Posamezna številka 20 stotink V Trstu, v petek 11. februarja 1921 Posamezna številka 20 stotink Letnik XLVI

Izhaja — izvzemši ponedeljek — vsak dan zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 7.—, pol leta L 32.— in celo leto L 60.—. — Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 *mm*). — Oglasi trgovcev in obrtnikov *mm* po 40 stot., osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov *mm* po L 2. — Mali oglasi po 20 stot. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Na naslov oficijelne Italije!

Par dni sem se mučimo z razmišljanjem, kako vlogo igra prav za prav v teh dneh list »Era Nuova«? V čigavem imenu in po čigavi volji izvaja tisto peklensko delo ščuvanja, sumničenja in obrekovanja na škodo jugoslovenskega prebivalstva? In to vkljub slovesni izjavi z naše strani, **da priznavamo dovršeni čin in da se hočemo pokoriti zakonom**, da se torej naše uveljavljanje giblje strogo v okvirju zakonitosti!

V kake namene in po čigavi volji zasleduje »Era« s toliko vnemo vsako besedico, vsako kretnjo z naše strani, da jo potem potvarja in ji podtika namene, ki naj bi izzvali reakcijo od oficielne in neoficielne strani?! Od kodi prihaja »Eri« tisti zlobni in farizejski način postopanja proti nam, po katerem se z ene strani zavija v plašč miroljubnosti in želje po mirnem sožitju med Italijani in Slovani na tem ozemlju ob popolni svobodi in enakopravnosti našega plemena; z druge strani pa podtika vsakemu našemu pojavu, stremečem po zasiguranju naše svobode in enakopravnosti, namene, ki jih država — kakor pravi — ne sme dopuščati in jih mora neizprosno zatirati.

To svoje hinavstvo kaže »Era« posebno očividno v članku, ki ga je priobčila v izdanju minole srede pod naslovom: »Volilna pravica v Julijski Benečiji in slovanski problem«. Tudi tu ugania svojo ogabno igro. Najprej se postavlja farizejski na stališče, da gredo jugoslovenskemu prebivalstvu na tem ozemlju vse politične pravice, torej tudi volilna svoboda, kakor vsem drugim državljanom Italije. Takoi na to pa sledi — huiskanje. Odpor tukajšnih Italijanov proti temu, da bi bilo jugoslovensko prebivalstvo deležno vseh političnih pravic, ta odpor **da je popolnoma razumljiv in opravičen!** Zakaj? Prvič zato, ker so — tako tolmači namreč »Era« — Slovani bili instrument za avstrijsko zatiranje italijanskega življa; vdrugič pa zato, ker nacionalistični agitatorji na čelu »Edinosti« **skušajo izzvati slovanski iredentizem**, kar da je absolutno nedopustno, ker je to ozemlje sedaj sestaven del države, ki ni večnarodna, kakor je bila Avstrija, marveč tvori del italijanskega teritorija!

To je Italija! kriči »Era« srdito! Če obstoji na tem ozemlju mešano prebivalstvo, da je to le posledica procesa preseljevanja, kakor se kaže v vseh obmejnih pokrajinah; ali to dejstvo da ne tvori nikake narodne pravice za tiste, ki so se priselili v preišnjih, četudi oddaljenih časih!!

Če Slovani ne bi hoteli priznati te resnosti, **če bi se ne hoteli odreči iredentizmu, če ne bi hoteli priznati dovršenega čina, potem naj se kar s prvim vlakom odpeljejo v Ljubljano, ali Zagreb, ali Beograd!**

Tu je menda povedano z brutalno odkritostjo: Vi priseljenci nimate tu nikake pravice, ne morete zahtevati, kot narodna skupina, nikakih državljanskih pravic! In vendar začenja »Era« takoj na to zopet svojo ogabno igro: »Če na priznate dovršeni čin, morete zahtevati tiste olajšave, ki so potrebne za obrambo Vaših narodnih in jezikovnih interesov in bo Italija gotovo bolje postopala z vami, nego postopa Jugoslavija s svojimi drugrodnimi manjšinami.

Recimo, da bi bil ta pogoj, ki ga stavlja »Era«, še nekako opravičljiv. Vse hinavstvo pri tem pa se kaže v nadaljnjih izvajanjih. List manevrira zopet s tistim varanjem, ki naj uverja italijansko javnost, da obstoji razlika med hujskanjem slovanskih nacionalistov in iredentistov in pa mišljenjem slovanskega ljudstva v Julijski Benečiji. Slepomiši, da to prebivalstvo že pride do izpoznanja, koliko nevarnost da tvorijo nacionalistični agitatorji za narodno jezikovne in državljanske pravice slovanskega prebivalstva! Vsi ti agitatorji da niso rodom iz Julijske Benečije, marveč da so došli iz Ljubljane.

Vso svojo lepo dušo in svoje zavratne namene pa razgalja »Era«, ko poučuje tukajšnje Italijane: »Mi moramo delati na to, **da slovanske nacionalistične agitatorje ločimo od mase Slovanov!«** S tem postavlja tržaški list na glavo vse pojme o pogojih in potrebah političnega življenja. Kje na božjem svetu obstoji politično življenje brez voditeljev? Kako si je možno misliti borbo in **delo za** narodne pravice brez podlage, ki jo daje nacionalna ideja?!

Naravnost klasična pa postaja »Era« po neprevidnosti, s katero ovaja svoje resnične namene v stavku, kjer pravi, da Slovanov ni možno kar asimilirati, ker asimilacija da se ne more odrediti ne z dekretom, ne z manifestom, **ne glasovanjem na kakem zborovanju, ker asimilacija zahteva dališega procesa!!** Zato da **moraio Italijani polagoma in previdno povspeševati proces asimilacije!** Treba »voditi« Slovane in uveljaviti napram njim postopanje, **ki bo omogočalo »narodno asimilacijo«.**

Tu, v tem grmu tiči zajec »Erine« — pravičnosti in pretveznega hrepenenja po mirnem sožitju med obema plemenoma!! Noče nas ubiti z odkritim udarcem, ampak zavratno. Hotela bi udariti pastirje, da bi potem čredo laglje — asimilirali! Slepci so, ki menijo, da imajo na tem ozemlju posla s kakimi Hotentoti?! Menijo, da to naše ljudstvo tvori mrtvo maso, iz katere bodo mogli oni poljubno oblikavati svoje figure? Ne! To naše ljudstvo tvori živ organizem, poln sile, ki si je v trdi šoli trpljenja in bojev pridobil popolno politično zrelost. Zato ne pojde v zanike, ki mu jih hočejo nastavljati hinavci in zavratneži! Ne »slovanski nacionalisti in iredentisti, pač pa so ti hinavci s svojo igro — to bodi povedano na naslov oficielne Italije — element, ki ogroža interese Italije v bodočnosti. Naše pleme na tem ozemlju zahteva odkrito, brezpogojno priznanje in zasiguranje svojih jezikovnih narodnih in državljanskih pravic — brez nikakih zavratnih namenov. **Te pravice mu daite in zagotovite, če res hočete imeti mir med obema plemenoma.** Kdor bi se hotel v sedanjih časih igrati s temi svetimi pravicami, bi kazal le, da se ne zaveda svoje odgovornosti!

Jugoslavija

Vesničev govor v ustavnem odboru

LJUBLJANA, 10. V ustavnem odboru se nadaljuje debata o ustavi Jugoslavije.

V zadnji seji je zastopnik zemljoradničke stranke g. Avramović v svojem govoru poudarjal, da vsebuje vladni ustavni načrt samo politični del edinstva. V deželi gospodarskega liberalizma, v Angliji, uvajajo moderne gospodarske zbornice nasproti principu, da bodi država samo politična organizacija. Naša država je sicer ustvarila po angleškem vzorcu ministrstvo zdravja, socialne politike, prehrane in posebno agrarne reforme, vendar pa se prezira gospodarska organizacija. Končno izjavlja, naj se politični del ustavnega načrta vzame v razpravo, gospodarski del pa naj se revidira. On je za dvodomni parlamentarni sistem.

Nato je razpravljal dr. Milenko Vesnić na splošno o ustavi ter izjavil, da je vladni ustavni načrt izraz razmer, v katerih je izdelan, kakor je bila prva srbska ustava izraz takratnih razmer, ki so zahtevale predvsem politične pravice. Princip načrta ustave je, da bodi ustava kolikor mogoče kratka, ker so se kratke ustave izkazale za najboljše in najtrajnejše. Zavrnil je trditev g. Avramovića, da je gospodarska svoboda prvi pogoj za svobodo človeka in rekel, da sta politična in gospodarska svoboda v najtesneiši zvezi. V ustavnem načrtu ni gospodarske svobode, ker mora tozadevna vprašanja reševati redni parlament. Dr. Vesnić je za dvodomni sistem, ki ni uveden samo v Angliji, ampak tudi v vseh starih in novih državah, monarhijah in republikah. Ne samo v Zedinjenih državah, ampak tudi v 43 republikah severne Amerike in v vseh republikah južne Amerike. Dr. Vesnić je naglašal, da govori o dvodomnem parlamentarnem sistemu brez obveznosti za svojo stranko.

Nadalje je izvajal, da smo se ujedinili iz prepričanja, da smo vsi le en narod. Potrebno je bilo, da se pokaže to tudi na zunaj in to smo dosegli z mednarodnim priznanjem naše države. Srbija je imela ta cilj, ko je začela boj za življenje in smrt. To je razvidno iz izjave srbske vlade, ki je naznanila svetu, da se ne bori samo za narod v Srbiji, ampak za osvobojenje in ujedinjenje vseh treh jugoslovenskih plemen. Pri tem je podpiral srbsko vlado Jugoslovenski odbor, v katerem so bili faktorji iz neosvobojenih krajev, ki so mogli govoriti popolnoma svobodno. Tudi krfska deklaracija je zasledovala iste cilje. Ideja narodnega osvobojenja in ujedinjenja je vodila Srbijo v njenem boju za ureditev sedanje države v trdnem prepričaniu, da obstojajo v takrat še neosvobojenih pokrajinah ista stremljenja. Zato Srbijanci ne morejo razumeti, kako je mogoče razpravljati o ureditvi države, ker sta tudi Srbija in Črnagora žrtvovali svoj del za ujedinjenje. Zato prosi vse osvobojene brate, naj si vzamejo to k srcu in naj se ne postavljajo nad ujedinjenje. Naša država je na geografično in politično ognjeni točki izpostavljena nevarnostim germanstva, romanstva, madžarstva, bolgarstva in drugih sosednih narodov. Živimo v povojnem času, v dobi družabnih državic in ukoreninjenih verskih razlik. Zato je treba organizirati državo na trdni edinstveni podlagi. To naj imajo pred očmi in v srcu vsi.

Končno je govoril dr. Bogumil Vošnjak o raznih državnih smislih, ki se moraio izenačiti. Govoril je proti centralizmu in za lokalno samoupravo.

Radićevci

ZAGREB, 8. »Riječ« javlja, da je prišel v Belgrad dr. Basariček da sondira teren za prihod Radića in njegovih poslancev. »Narodna Politika« doznava, da bo v četrtek zborovanje vseh Radićevih poslancev, na katerem bodo razpravljali in sklepali na podlagi poročila dr. Basarička.

Seja ministrskega sveta

BELGRAD, 8. Na seji ministrskega sveta dne 7. t. m. je bilo rešenih več političnih in finančno-upravnih vprašanj. Uredili so tudi dijaške ustanove in odobrili kredit za hrvatsko Primorje v znesku pet milijonov kron.

Zemljoradniki še razpravljajo o ustavi

BELGRAD, 8. Zemljoradniški klub še ni končal svojih razprav o ustavi. Včeraj je v klubu poročal dr. Milan Gavrilović, eden najuglednejših članov stranke.

Prašanje državnih podtajnikov

BELGRAD, 8. Danes je imel demokratski klub sejo od 16. do 19. ure ter se je razpravljalo na nji o parlamentarnih ministrskih pomočnikih (državnih podtajnikih). Če pride do imenovanja teh uradnikov, bodo ministri precej razbremenjeni in bodo vsled tega posli hitreje šli od rok. Do končnega sprejetja ustave je potrebno, da zasedejo taka mesta osebe, ki bodo parlamentu odgovorni za svoje delo, torej, da se nastavi samo parlamentarce. V demokratskem klubu prevladuje mnenje, da je ustanovitev takih pomočniških mest neobhodno potrebna.

Tudi v radikalnem klubu se je razpravljalo o tem vprašanju. Radikalni klub bo zahteval, da ni treba, da bi državni podtajniki bili parlamentarci.

Občinske volitve v Belgradu

BELGRAD, 7. Jutri popoldne se vrši seja občinskega odbora, na kateri se določi dan za občinske volitve.

Petdesetletnica pisatelja Finžgarja

»Slovenec« piše k petdesetletnici pisatelja in dramatika Finžgarja: Franc Sal. Finžgar, rojen 9. februrja 1971. leta na Breznici na Gorenjskem, slavi 50 letnico svojega rojstva. F. S. Finžgar je eden najizrazitejših predstavnikov realizma v našem sodobnem slovstvu, je obogatil naš roman z globokimi življenskimi problemi in je enako velik tudi kot dramatik. Finžgarja je treba šteti med najboljše poznavalce naše narodne duše, toda večji del njegove delavnosti na kulturnem polju se odteguje javnosti. Mi vemo, koliko F. Finžgar pomeni za nas na vseh poljih našega pokreta, zlasti najmlajša generacija, ki v Finžgarju časti svojega pokrovitelja, svoje idejno žarišče in neumorno agilnega inicijatorja. Duhovit, vedno svež, posvečuje svoje sile vsemu kulturnemu delu in spada med tiste samosvoje talente, ki so za vsakega, kateri zapade njihovemu vplivu, vzpodbuda k delu in napredku. Njegov optimizem, širokost pogleda in bodrost spominja na tiste najboljše izmed nas, ki so legli po vojni v grob in ki jih tako pogrešamo. Bog nam ohrani našega Finžgarja še mnogo let!

Češkoslovaška

Odmevi Beneševega obiska v Rimu

PRAGA, 10. Češkoslovaški listi so zadovoljni, ker so v Rimu ministra Beneša tako prisrčno sprejeli. Listi vidijo v tem znamenje odkritosrčnih simpatij med obema narodoma in medsebojne politične vzajemnosti. »Narodni Listy« pišejo: »Italijo in Češkoslovaško veže skupnost koristi in potreb. V materialnem oziru ni nikakih nasprotij in idealna podlaga trajnega prijateljstva je zagotovljena.« List »Venkov« izjavlja, da gre črez Trst najvažnejša pot češkoslovaške trgovine in da se politične koristi Češkoslovaške vjemajo s političnimi koristmi Italije.

Težke kazni za verižnike na Češkoslovaškem

PRAGA, 10. Zbornica je enoglasno odobrila zakonski načrt, ki predpisuje ustanovitev oddelkov za prisilna dela, ki jih bodo sestavljali verižniki, kateri so bili aretirani vsled veriženja z življenskimi potrebami.

Ogrska

Ogrska se ne pogaja s Češkoslovaško

BUDIMPEŠTA, 9. Ogrski dopisni urad javlja, da je vest praške »Tribune«, češ da se je ogrska vlada začela pogajati s češkoslovaško vlado potom grofa Szaparija, popolnoma neutemeljena. Imena Szapari sploh ni v seznamu ogrskih poslanikov.

Romunska

Bolgarski ministrski predsednik je bil opeharjen v Bukareštu za 20.000 lejev

BUKAREST, 8. Romunska policija je aretirala dva mednarodna sleparja, ki sta izmamila bolgarskemu ministrskemu predsedniku, ko je bil v Bukarešti, 20.000 lejev. Ta dva sleparja sta šla k Stambulinskemu in sta se mu predstavila kot zastopnika kmetske stranke, a eden med njima se je izdal za lastnika glasila imenovane stranke. Posrečilo se jima je prepričati bolgarskega ministrskega predsednika, da bo mogoče kaj napraviti tem potom za zbližanje med Bolgarsko in Romunsko. V to svrho pa je potrebna denarna pomoč in to potrebo sta ministru tako lepo predočila, da jima Stambulinski ni mogel odreči pomoči. Kmalu za tem pa je bolgarski ministrski predsednik uvidel, da je bil opeharjen ter je sleparja naznanil policiji.

Prekop med Bukarештom in Donavo

BUKAREST, 8. V romunskih finančnih krogih se razpravlja o načrtu za zgradbo prekopa za plovbo med Bukarештom in Donavo. Prekop bo 60 km dolg.

Militarizacija osobja romunskih železnic

BUKAREŠT, 8. Odlok o militarizaciji osobja romunskih državnih železnic je stopil v veljavo. Vsled tega se je promet na romunskih železnicah zboljšal.

Poroka kneginje Elizabete

BUKAREŠT, 9. Poroko kneginje Elizabete z grškim prestolonaslednikom se bo vršila 20. februarja v Bukareštu.

Nemčija

Posvetovanja za sestavo nemških protipredlogov

BERLIN, 9. Neka uradna vest pravi, da so bila včeraj pogajanja med vlado in strokovnjaki glede sestave nemških protipredlogov. Posvetovanju je predsedoval minister von Simons, ki je očrtal sedanji politični položaj. Sestavila se je komisija trgovcev, industrijalcev in finančnikov, ki bo tozadevna dela nadaljevala.

Nemčija upa, da se bo dosegel sporazum z zavezniki

PARIZ, 9. Dopisnik lista »Echo de Paris« javlja iz Berlina z dne 8. t. m., da je imel pogovor z neko osebo, ki stoji zelo blizu ministru za zunanje zadeve. Ta oseba je rekla, da nemška vlada prav dobro razume, da ni več čas za zavlajanje, temveč da bo zaveznikom treba dati stvarne obljube. Dopisnik je povedal tej osebi, da dvomi, da bi zavezniki sprejeli nemške proti predloge, nakar je dotična oseba izjavila sledeče: Lahko vam povem, da so proti predlogi nemške vlade takšni, da jih bo francoska vlada lahko sprejela kot dobra jamstva za svojo odškodnino. Posvetovanja strokovnjakov nemške trgovine in finance so dokazala, da Nemčija ni v stanu plačati, kar se od nje zahteva. Nemška vlada vendar misli, da bodo njeni predlogi stvarni in da jih zavezniki sprejmejo.

Meščanske stranke in socialni demokratje proti pariškim sklepom

BERLIN, 9. Stalna komisija pruskega deželnega zbora je sklenila v imenu vseh meščanskih strank in večinskih socialistov resolucijo, v kateri se vlada poziva, naj vztraja na svojem stališču odklanjanja zahtev zavezniških držav.

Francija

Poincaré o vzrokih svetovne vojne

PARIZ, 9. Senator Raymond Poincaré je imel danes prvo predavanje o vzrokih svetovne vojne. Govornik je dokazoval, da so nemške trditve, češ da so zavezniki zakrivili vojno, neutemeljene. Poincaré je rekel, da so vse francoske vlade in vsi francoski predsedniki trudili, da bi ohranili prijateljstvo z Nemčijo, in da ni nihče med njimi nikdar rabil besede »maščevanje«. Govornik je zaključil, rekoč, da je Nemčija postala žrtev ponarejene brzojavke iz Emsa in tatvine, ki jo je izvršila s tem, da je Franciji vzela Alzacijo in Lotaringijo.

Seja sveta Zveze Narodov sklicana na 21. t. m.

PARIZ, 9. Neka vest agencije Havas pravi, da je prihodnja seja sveta Zveze Narodov sklicana na dan 21. t. m. v Ženevo. Na dnevnem redu bo poljsko-litovski spor. Razpravljalo se bo tudi o zadržanju Švice, ki se je odločila, da ne dovoli zavezniškim četam, ki so namenjene v Vilno, da bi šle skozi Švico.

Rusija

V Odesi je odpravljena vsa zasebna trgovina

LONDON, 9. Neka brezžična brzojavka iz Moskve pravi, da je sovjet v Odesi sklenil odpraviti vso zasebno trgovino, da se na ta način prepreči veriženje.

Turško odposlanstvo odpotuje v soboto v London

CARIGRAD, 10. Odposlanstvo turške vlade z velikim vezirjem na čelu odpotuje v soboto v London.

Japonski prestolonaslednik v Evropi

TOKIO, 7. Uradno javljajo, da bo japonski prestolonaslednik dne 3. marca odpotoval na Angleško.

Kmetijsko-gospodarske zadruge

Piše Virgilij Ščck.

Na Primorskem imamo več kmetijskih zadrug. Najvažnejše organizacije so brez dvoma kmetijska in vrtnarska zadruga s sedežem v Trstu, Kmetijska družba za Trst in okolico, Kmetijsko društvo v Gorici. Razen teh pa so raztresene kmetijske zadruge po vsej deželi: po Notranjskem, v Gorah, na Vipavskem, v Istri in drugod. Nič ni bolj naravnega kakor misel, ki se je porodila v naših zavednih kmetih, namreč združenje vseh teh zadrug v eno veliko centralno zadrugo. To misel mora vsakdo, ki mu je mar za napredek našega ljudstva, podpirati in jo gojiti. Še več: treba je, da delamo na to, da bo ta beseda, ki jo je spočel zdravi razum našega kmeta in jo goji njegovo srce, tudi zares meso postala.

Potreba, da se vse obstoječe kmetijske zadruge strnejo v eno edinstveno centralo, je tako očitna, da bi bilo vsako dokazovanje popolnoma odveč. Za centralizacijo govorè glasno gospodarski razlogi: čim večje množine se bodo nakupovale, tem ceneje se bodo oddajale potrebščine članom. Jasno ko beli dan! Oderuštvo se bo odpravljalo. Kmetje bodo potom zadruge vse odvišne pridelke skupno prodajali, potom zadruge si bodo kmetijske potrebščine skupno nabavljali, izključujoč po možnosti vse posredovalce. Kmetijska zadruga bodi moč in sila našega kmeta!

Gledè na ustroj in organizacije teh zadrug pa je potrebno, da postavimo tri pogoje:

1. **Centralizacija.** Vse obstoječe zadruge naj se združijo v eno vrhovno kmetijsko zadrugo, ki smuj po deželi podružnice. Ako pa zares zahteva korist te ali one gospodarske zadruge, da se ne preosnuje v podružnico, odvisno od matice v Trstu, naj pa ostane samostojna, a vselej tako, da se dajo njena pravila spraviti v sklad s tržaško centralno zadrugo. Praksa bo učila, kje in kako naj se osnujejo podružnice, praksa bo pokazala, v kakšni meri naj se snujejo odseki teh zadrug, ki bodo: poljedelski, živinorejski, vinarski, vrtnarski, sadjarski, čebelarski in drugi.

2. **Kmetijska zadruga bodi nepolitična.** Naj učijo ti ali oni preroki kolikor hočejo, kako da je potrebna v tem oziru ločitev in cepitev po strankah, vendar zdravi razum našega kmeta nikdar ne zapopade koristi cepitve. To se je očitno pokazalo na sestanku pri Sv. Jakobu, kjer je govoril urednik g. Regent in učitelj g. Pahor za cepitev. 72 kmetov (torej ne trgovcev, učiteljev, duhovnikov itd.) se je enoglasno izjavilo za slogo vseh kmetov glede na kmetijske zadruge. Ta bi bila lepa, da bi se 60 tisoč kmetov ločilo po strankah v zadruge! V koliko strank? V narodne, socijalistične, katoliške, komunistične, klerikalne in kaj še? Kmetijske zadruge naj bodo člani vsi slovenski kmetje brez razlike. To je misel, želja in zahteva vseh slovenskih in hrvatskih kmetov. Vsako strankarstvo bodo obsodili in povzročitelje prepirov bodo spravili pred — vrata! Tega jim noben pameten človek ne bo zameril, ampak jim bo pritrdil iz srca.

3. Kmetijska zadruga bodi samostojna. Ako bo vsaka stranka snovala svoje zadruge, se bodo morale te strankarske centrale, ki bodo vsled cepitve zelo majhne, vsaka zase obračati do laških central, ki jih bodo po možnosti izkoriščale. Naše načelo je: vseh 60 tisoč kmetov se združi v eno enotno zadrugo in ta združena centrala stopaj v stik z drugimi večjimi osrednjimi organizacijami in sicer s tisto, ki nudi naši centrali največ jamstva za svobodo.

* * *

H koncu bi dodal še nekaj opomb. Prva opomba se oziraj na zadružno **glasilo.** Koristno in celo potrebno je, da začne čimprej izhajati časopis (vsak mesec ali vsakih 14 dni) »Gospodarski list«, ki bo glasnik kmetijske zadruge, v katerem bo imel vsak član prosto besedo, ki bo učitelj in voditelj našim kmetom, ki bo prinašal vse ono, kar potrebuje naš kmet v svoji stroki. Druga opomba se tiče **strokovnjakov.** Čimbolj se bo večala zadruga, tembolj se bo očitovala potreba po pomnoženju števila kmetijskih strokovnjakov in izvedencev, ki naj bodo teoretični in praktični učitelji kmetijstva. Ti strokovnjaki bodo urejevali »Gospodarski list«, bodo vodili kmetijsko zadrugo, bodo ustanavljali podružnice, odseke, bodo prirejali poučna predavanja in kmetijske tečaje in bodo vodili kmetijsko šolo. Tretja opomba se nanaša na **odbor** zadruge. Centralna zadruga, ki bo imela sedež v Trstu, imej **ožji** odbor, obstoječ iz Tržačanov in okoličanov, da se bodo mogle vršiti redne in pogostne seje. Za važnejše sklepe pa naj se skliče širši odbor, v katerem naj bi bili zastopniki vseh podružnic in priključenih zadrug iz vse dežele. Gledè na osebe, ki naj se volijo v odbor, pa naj velja pravilo: če le mogoče, naj stopijo v odbor sami kmetje, izobraženi kmetje, izključivši pri tem druge stanove; »izobraženstvo« naj se voli le izjemoma, samo v toliko, v kolikor se pokaže potreba pri vodstvu in organizaciji zadruge.

Javen shod kmetskih in delavskih zvez se bo vršil v nedeljo 13. svečana v Povirju ob 11 uri v prostorih g. Mahniča, v Sežani pa popoldne ob 2 v spodnji dvorani g. Šmuca. Kmetje in delavci okolice pridite vsi na shod.

Politične vesti

Davčna bremena in dolgovi poglavitnih evropskih držav. Od londonske konference, na kateri se bodo nemški zastopniki sestali z zavezniki, da se z njimi pogovorijo o vprašanju povračil, naše loči še kakih 14 dni Nemci bodo stavili zaveznikom nove predloge, ker smatrajo sklepe pariške konference (246 milijard in 12% vrednosti nemškega izvoza) za neizvršljive.

Prizadevanje nemške vlade gre sedaj v glavnem za tem, da zaveznike prepriča o neizvršljivosti njihovih zahtev Edino sredstvo za dosego tega namena so suhe, toda dobro utemeljene številke, in Nemčija da je baje pripravila debelo knjigo za-

mih številk, s katerimi misli zaveznike prepričati in omehčati. Toda isto orožje je na razpolago tudi zavez. reparacijski komisiji. Ta komisija je predložila zadnji zavezniški konferenci v Parizu primerjevalen statističen pregled dohodkov in stroškov Nemčije ter zavezniških držav. Iz tega zanimivega seznama so razvidni sledeči podatki: Celokupni davek, ki ga mora plačati nemško ljudstvo (izvzemši deželne davke), znaša 38.596 tisoč milijonov mark. Na vsakega Nemca prihaja torej 599 mark, dočim znašajo državni stroški 111.200 milijonov mark na leto ali 1.808 mark na vsakega Nemca V Franciji znašajo davki 15.471 milijonov frankov ali 390 frankov na vsakega Francoza, dočim je stroškov 47.932 milijonov frankov ali 1210 frankov na vsakega prebivalca. Italiji prinašajo davki 7.400 milijonov lir na leto, ali 200 lir od vsakega Italijana, dočim znašajo stroški 26.432 milijonov lir ali 714 lir na vsakega prebivalca. Anglija ima 1.035 milijonov funtov dohodkov, h katerim prispeva vsak prebivalec s 22 funti, a stroškov 1.176 milijonov funtov ali 25 funtov na vsakega Angleža.

Te številke veljajo za L. 1920. Pri določitvi deležev, ki padajo na posameznega državljana, so služili za podlago sledeči podatki o prebivalstvu prizadetih držav: za Nemčijo 60'5, za Francijo 39'6, za Italijo 37 in za Anglijo 46 milijonov duš.

Gornji podatki o dohodkih in stroških največjih evropskih držav kažejo jasno, kako žalosten je njih finančni položaj Še jasnejša pa nam postane ta žalostna slika vpričo podatkov o dolgovih, pod katerimi vzdihuje najbogatejši del Evrope. Sledeče številke, ki jih posnemamo iz poročila istih izvedencev, se nanašajo na položaj, kakršen je bil v tem pogledu proti koncu lanskega leta. Nemčija je imela takrat dolga 259.500 milijonov mark (v papirju) ali 4218 mark na vsakega prebivalca; Francija: 295.273 milijonov frankov (v papirju) ali 7455 frankov na vsakega Francoza; Italija 195.978 lir v papirju ali 5294 lir na vsakega prebivalca in slednjič Anglija: 9.105 milijonov funtov ali 197 funtov na vsakega Angleža.

Domače vesti

Ali bomo tudi mi živeli v — liberalni Italiji ?! Italija je liberalna država, dom prave in neskrčene svobode za vsakega njenega državljana, kjer more vsakdo neovirano izražati svoje mnenje. Tako nam govore vsi italijanski državniki, diplomatje, politiki in časnikarji. Tako je zagotavljal tudi g. Manzoni v Belgradu. Kako se neki strinja s temi slovesnimi zatrdili sedanja divja gonja radi manifesta političnega društva »Edinost«?! Saj je vendar ta manifest izšel povodom aneksije, vsled katere smo postali državljani Italije tudi mi; saj nam dosledno temu gre tudi pravica do povsem svobodnega izražanja svojega političnega mišljenja! Mari pa bomo uživali to pravico le na papirju in bomo — če bi se hoteli tudi praktično posluževati te pravice — dobivali na čelo žig upornikov, izdajic, puntarjev, ki jih treba držati na verigi?! Naj se nam ne šteje v zlo vprašanje: ali bomo res živeli v — liberalni Italiji?!

Še nekaj v album »Ere«. Prejeli smo: »Era« nam podtika iredentistične naklepe radi stališča, ki smo ga zavzeli napram slavnostim povodom aneksije. »Edinost« je dobro apostrofirala Italijane, kaj bi rekli, če bi hotel kdo siliti njih soplemenjake v Dalmaciji, naj se radujejo na tem, da so priključeni k Jugoslaviji?! Jaz pa bi jim stavil še eno vprašanje. Vsi italijanski listi — tudi tržaški — tolažijo svoje soplemenjake v Dalmaciji, da uredba, kakor je bila določena v Rapallu, ni definitivna, marveč, da pride odrešenje tudi njim.... Vprašam torej: kaj bi delali iz nas in z nami, če bi mi tako govorili glede »Julijske Benečije«. To bi bilo krika, zgražanja in klicev po policiji in državnem pravdniku! Vprašam še, je-li to pošteno, je-li lojalno, je-li dostojno, da se to, kar se na eni strani proglaša kot čednost in sveta pravica, na drugi strani proglaša kot zločin in se zahteva preganjanje?!

Naše »dremanje in spanje«. Torkovo »Delo« piše: »Da se bližajo volitve, izvemo že iz dejstva, da se je prebudilo mravljišče političnega društva — »Edinost« in iz pisave lista, ki nosi enako ime. Dolgo časa so gospodje spali in dremali. Ali pa so mirno in brezskrbno gledali, kaj se na svetu godi«. Listu italijanske komunistične stranke odgovorimo sledeče: Naši delavci in kmetje sicer niso učeni ljudje, oni niso pohajali visokih šol, vendar so dovelj brihtni, da si ne dajo od vas ničesar natvesti. Oni vedo dobro, da so italijanska upravna oblastva skozi cel čas okupacije strogo in brezpogojno zabranjevala in prepovedovala slovanskim organizacijam vsako prirejanje shodov. Oni vedo tudi, da za vas ta prepoved ni veljala. Za vas zato ni veljala ker niste slovenska, temveč italijanska stranka. Kot italijanska politična stranka ste uživali pravice in dobrote, ki jih mi Slovenci nismo smeli uživati. Če bi hoteli tudi mi zapisati sebe kaki obstoječi italijanski stranki, če bi hoteli tudi mi izdati, potajiti in pol'ačiti slovenski značaj naše ljudske organizacije, bi tudi mi uživali dobrote, ki ste jih vi prejemali. Mi smo pa raje ostali zvesti sebi in slovenskemu značaju našega ljudstva ter prepustili dobrote Vam. Raje smo si dali zamašiti usta kot da bi se vrgli na trebuh pred tuje italijanske stranke. Sedaj, ko imamo tudi mi proste roke, se je pa naenkrat izkazalo, da vam dobrote, ki ste jih prejemali od Italijanov, niso prav nič pomagale. Kmetje in delavci spoznavajo, kje je pravica in resnica. Ne računajte na neinteligentnost naših delavcev in kmetov! Oni so bolj razvidni in brihtni, kakor si vi mislite.

Uradne vesti

Razpis prodajalne monopolnega blaga. Finančno nadzorništvo v Trstu naznanja, da se ima prodajalnica monopolnega blaga št. 38 v Trstu v ul. Riborgo 32, začasno predati v najem. Tisti, ki bi želeli sprejeti omenjeno prodajalno, naj vložijo tozadevno prošnjo finančnemu nadzorništvu do 5. marca 1921. Prednost pred drugimi bodo imeli pohabljenci vojne, vdove in sirote v vojni padlih vojakov. Za podrobneša obvestila se je treba obrniti neposredno na finančno nadzorništvo, Corso Cavour št. 6, III.

Iz tržaškega življenja

Opeharjena gospodična. Gospodična Alojzija M. je bila že dlje časa brez službe. Prihranjenih je imela 10.000 lir Pred par dnevi je čitala v nekem tržaškem listu mali oglas, ki je pravil: »Dobroznana tvrdka išče blagajničarko-tajnico. Kavcije je treba 10.000 lir«. Gospodična se je tega zelo razveselila ter vložila ponudbo. Dva dni pozneje je dobila Alojzija pismo, v katerem jo je povabil neki Kart Mettler, da se dobita v neki kavarni, kjer se bosta zmenila radi službe. Gospodična je šla v rečeno kavarno ter tam našla Mettlerja. Mladenič ji je prijateljsko pripovedoval, da bo njena služba prav lahka in da bo zaslužila lep denar. Zahteval je od nje kavcijo 10.000 lir. Alojzija se je spočetka branila oddati denar, ali končno ga je vendarle izročila neznancu. Denar je shranil v kuverto ter ga vtaknil v žep. V spremstvu Alojzije je šel v banko, kjer je vložil denar pod svojim imenom. Ločila sta se in tedaj je čakala Alojzija, kdaj jo pozove šef, da nastopi službo. Toda čakala je zaman, kajti Mettler jo je pošteno — opeharil. Ni ji kazalo drugega, kot naznaniti dogodek policiji. Predrznež so spravili pod ključ.

Mali tatinski dnevnik. Preteklo noč so vdrli neznani tatovi v stanovanje Josipa Flego, ki se nahaja v Škednju št. 427, in odnesli 1000 lir v denarju, dve zlati uri in en zlat prstan. Lastnik, ki trpi 5000 lir škode, je naznanil tatvino oblastvu.

— Isto noč so odprli tatovi vagon, ki je stal na postaji sv. Andreja, in odnesli 12 kg blaga za obleke v vrednosti 4000 lir. Škodo trpi uprava tukajšnjih železnic.

Pust in pijanci. Pred včerajšnjim zvečer je prišel v spremstvu svojih prijateljev iskat pomoči na rešilno postajo 38letni Alojzij Gavrinel, stanujoč v ulici S. Zenone št. 13. Prišel si je zdravit rano, ki jo je imel na čelu. Njegovi prijatelji so pripovedovali zdravniku, da je možakar padel v pijanosti in se ranil na čelu. Zdravnik mu je obvezal rano ter ga dal odpeljati v sobo za pijance.

Obleganje in požig „Lavoratora“

V sredo ob 11 zvečer je prodrlo približno 20 oboroženih fašistov kordon kraljevih straž ob vhodu v ulico Zudecche, siloma udrlo vrata železnih garter, ki ločijo dvorišče poslopja »Lavoratore« od ulice, ter planilo na dvorišče. Ko so se lotili nasilniki zaklenjenih hišnih vrat z očitnim namenom, da vdrejo v poslopje, so osebe, ki so se nahajale v hiši, zavrnile silo s silo in strelja'e na napadalce iz revolverjev. Napadalci pa niso odnehali od svojega početja, temveč odgovorili so z revolverji. Po kratkem streljanju iz revolverjev je bila vržena iz poslopja bomba, ki je napravila boju konec, ker je ranila velik del napadalcev. Nekaj težko ranjenih je obležalo na mestu, dočim so lahko ranjeni odšli. Napad, ki ga ni preprečila kr. straža, je bil odbit, in v ulici Zudecche je zavladal mir.

Med tem časom je prihitelo več močnih oddelkov kr. straž pod vodstvom polic. komisarjev, da zastražijo oba vhoda v ulico Zudecche. Na trgu Goldoni in v ulici Garibaldi se je vsled detonacije vržene bombe nabralo veliko občinstva. Kr. straže so občinstvo razgnale, toda ne vsega. Iz neznanih razlogov so precejšnemu številu civilistov dovolile, da so ostali na svojem mestu. Dočim so močni oddelki tvorili kordon in branili enemu delu občinstva dostop v bližino poslopja, so drugi oddelki zasedli v ulici Zudecche vse hiše nasproti poslopju »Lavoratora«. Oblastveni organi so odredili, naj se poslopje ob'ega. Nihče ga ni smel zapustiti razen nekaj članov zasebnih družin, ki so stanovale v drugem nadstropju. Med tem časom so se bili odstranili ranjenci, ki so bili pri nasilnem naskoku obležali na dvorišču.

Okoli pol ene je eden izmed komisarjev, ki so poveljevali varnostne oddelke, telefonično zahteval od oblegancev, naj se tekom četrt ure udajo, sicer da bodo kr. straže naskočile poslopje. Kmalu nato so se zaslišale zopet silne detonacije. Nekaj fašistov je bilo zagnalo bombe v poslopje iz vrta, ki leži za poslopjem na griču »Montuzza«. Čas, ki je bil določen za predajo, je potekel in varnostni oddelki so se že napravljali za napad, ko se hišna vrata odpro in nekdo naznani, da se obleganci predajo. Nato so vkorakale kr. straže in orožniki v poslopje in zasedle tiskarno ter uredniške prostore. Vseh edeninštirideset oseb, ki so se nahajale v poslopju, med njimi uredniki »Lavoratora« Tuntar, Gasivoda in Calligaris, je bilo aretiranih in vklenjenih. Aretiranci so se razdelili v tri gruče ter so se odvedli v zapor v ulico Coroneo. Pri vhodu v ulico Zudecche so vklenjene aretirance dejansko napadli, tepli in ranili oni civilisti, katerim je bilo, kakor smo že gori omenili, iz neznanih razlogov dovoljeno, da smejo ostati v gručah v neposredni bližini, dočim so se morale druge gruče raziti in odstraniti.

V poslopju so se sedaj nahajale samo še kr. straže, orožniki in policijski agenti, ki so preiskovali tiskarno in uredniške prostore po orožju. Kljub njihovi navzočnosti je vdrla tolpa že omenjenih privilegiranih gledalcev v poslopje, razbila s krampi, železnimi drogi in težkimi kladivi tiskarske stroje in tako popolnoma nemoteno uničila tuje imetje. Vrhu tega so hudodelci poslopje zažgali. Ogenj se je bliskoma širil, ker so zažigalci razlili petrolej in bencin po prostorih. Požarna bramba, ki je bila takoj pozvana, pa ni mogla vršiti svoje naloge, ker so jo pri tem ovirale zločinske tolpe, ki so neprestano naraščale. Ko se je pa bil ogenj tako razširil, da se je bilo bati, da se vnamejo sosedne hiše, tedaj šele je nastopila mnogoštevilna straža bolj energično in dosegla, da so ognjegasci lahko pričeli z rešilnim delom.

Poslopje je popolnoma pogorelo. Škoda se ceni na 3 milijone lir. — Aretiranih je bilo edeninštirideset komunistov, fašist nobeden.

Vesti iz Goriške

Obiski fašistov. Na dan aneksijske slavnosti v Gorici so fašisti posetili odvetnika dr.ja Podgornika na njegovem stanovanju v ulici Codelli. Uporabili so priliko obiska, da mu izrazijo zahtevo, naj razobesi raz svojo hišo italijansko trobojnico. Ker se to ni izvršilo, so se vrnili trikrat. Hoteli so dati svoji zahtevi več povdarka. Ker so ob tretjem posetu našli vrtna vrata zaprta, so obiskali dr.ja Podgornika preko zida in stopili na njegov vrt. Razobesili so mu kar sami italijansko trobojnico in rekli, da se vrnejo nadzorovat zastavo. Ko jih je vprašal dr. Podgornik, kje imajo oblastveno pravico, da vdirajo v njegovo stanovanje, je stopil predenj mladenič in izjavil: »Oblastvo sem jaz«. Dr. Podgornik je obvestil o dogodku karabinirje, ki so sneli sami italijansko trobojnico ter jo vzeli s seboj. Tudi zdravnika dr.ja Bačarja fašisti niso pozabili. Posetili so ga in da bi se sam ne trudil preveč, so mu obesili na balkon italijansko zastavo. Sicer se v Gorici ni zgodilo ob priliki slavnosti nič posebnega.

Književnost in umetnost

Svetovna turneja Josipa Rijavca in Cirila Ličarja. V nedeljo 30. t. m. je nastopil zadnjikrat na odru Narodnega kazališta v Zagrebu naš najboljši in prvi jugoslovenski tenorist g. Josip Rijavec, pred odhodom na turnejo po Češki, Švedski, Norveški, Holandiji, Danski, Angliji in Ameriki. Dne 5. februarja je imel svoj koncert v Beigradu, 10. v Zagrebu, 14 v Ljubljani, 22. pa pod pokroviteljstvom ministra Iv. Hribarja v Pragi, v novi in največji praški dvorani (2600 oseb) Velky sal »Lucerna«. Z Rijavcem odhaja tudi naš obče znani in uvaževani pianist Ciril Ličar, kateri si je že na turnejah z slavnim Kocijanom s svojo virtuoznostjo pribavil ugledni položaj odličnega pianista, ter je ne samo doma nego tudi v tujini posebno na Češkem zelo priljubljen. Prepričani smo, da bosta ta dva odlična umetnika v tujini dvignila ugled naši mladi domovini, ter da bo našla njih umetnost odziv in priznanje pri najstrožji kritiki. Tej turneji se je priključil tudi baritonist g. Milan Rajzer, profesor konzervatorija v Zagrebu. Nastopil pa je le v Beigradu, Pragi, Londonu in Newyorku. Vodja turneje g. Gradiš-Daneš se je ravnokar vrnil s potovanja glede predpriprav, ter mu je ne samo ministrstvo prosveto v Beigradu nego tudi ministrstvo zunanjih zadev v Pragi izdalo zelo laskavo priporočilo ter to prvo jugoslovensko propagandno turnejo označilo kot oficielno tako, da bode ta jugoslovenska turneja manifestacija naše in slovanske muzike. Obenem nastopi g. Rijavec v Narodnem Divadlu v Pragi, Brnu, ter v Stockholmu, Kopenhagenu, Amsterdamu v svojih najboljših opernih partijah. Z veseljem pozdravljamo ta važen korak naših odličnih umetnikov tem bolj ker je razpored sestavljen iz najboljših skladb naših jugoslovenskih komponistov. Poslovilni koncert Rijavca in Ličarja v Ljubljani naj bo merilo koliko cenimo imenovane. Ljubljansko občinstvo naj brez izjeme stori svojo dolžnost.

Gospodarstvo

Padec prevoznine za premog iz Anglije v Trst. V poslednjem času je prevoznina za premog iz Anglije v Trst močno padla. Iz Newcastlea v Trst se je plačalo v oktobru l. l. 97 shillingov za tčno, sedaj se pa plača samo 22 shillingov.

Nove elektrarne v Jugoslaviji. V Samoboru se gradi manjša električna centrala za 200 konjskih sil. — V Zagradcu na Krki pa se postavi večja električna centrala, ki bo oskrbovala z razsvetljavo okoliške kraje in dajala silo za pogon industrijskih podjetij.

Tvornica za izdelovanje glavnikov se je ustanovila v Zagrebu Delavce bo najela iz Slovenije, kjer je ta obrt znatno razvita.

Zagrebška Narodna banka je prevzela bančno tvrdko Brodarić & Co. v Brodu ob Savi. V tej banki je bilo vloženih 300 milijonov kron, ki jih tako prevzame Narodna banka.

Jugoslovenska železna industrija. Vsled slabe spečave izdelkov je morala železna industrija na Jesenicah skrčiti obrat v precejšnji meri.

Cena bakra je padla v Belgradu za 50 odstotkov.

Reška tovarna cigaretnega papirja. Znana tovarna cigaretnega papirja na Reki, ki je bila last madžarske delniške družbe, bo prešla te dni v francoske roke.

Jugoslovenska trgovska agencija na Reki. Za načelnika naše trgovske agencije na Reki je bil imenovan trgovec Mirko Knunenović.

Nov drobiž na Češkem. Češkoslovaški parlament je sprejel vladni predlog, da se izda nov drobiž po 20 vin., 50 vin. in po 1 krono. Novci so iz 80% bronca in 20% nikla.

Družba za lesni izvoz v Češkoslovaški. V Pragi se je ustanovilo izvozno udruženje češkoslovaške lesne industrije kot registrovana družba z o. z. Namen družbe je predvsem ta, da išče stike z inozemstvom za izvažanje lesa.

Češke terjatve v Avstriji. »Narodni Listy« poročajo, da se cenijo zahteve češkoslovaških upnikov pri staroavstrijskem erarju na 1200 milijonov kron. Skodove tvornice same da zahtevajo 600 milijonov kron.

Industrijska kriza. V cumberlandskih (Anglija) rudnikih so ustavili delo. 2000 rudarjev je brez posla. — V santanderu (Španska) pričakujejo izpora v teški industriji. 4000 delavcev je že brez službe.

Francoski izvoz in uvoz. Po uradni statistiki je v letu 1920. Francija uvozila raznega blaga za 39.404,951.000 frankov, a izvozila za 22.434,757.000 frankov, t. j. za 10.555,157.000 frankov več nego leta 1919.

Znižanje cen moki na Angleškem. »Matin« ima iz Londona vest, da je angleška vlada odredila znižanje cene moke za en šiling za vrečo. Celokupno znižanje znaša dosedaj že 12 šilingov in v kratkem času bo sledilo novo znižanje.

Konec pomanjkanja papirja? Na Angleškem resno mislijo na produkcijo časnikarskega papirja iz morske trave, s čimer bi se papir znatno pocenil. Produkcija je baje popolnoma enostavna.

Obrestna mera pri madžarskih denarnih zavodih. »Az Est« poroča, da so budimpeštanski denarni zavodi sklenili povišati od 1. marca naprej svojo obrestno mero na dvojno višino.

Borzna poročila.

Tečaji:

V Trstu, 10. februarja 1921.

Jadranska banka	390
Cosulich	455
Dalmatia	344
Gerolimich	2100
Libera Triestina	608
Lloyd	1700
Lussino	2000
Martinolich	98
Oceania	458
Premuda	460
Tripcovich	492
Ampelea	700
Cement Dalmatia	365
Cement Spalato	395

Tuja valuta na tržaškem trgu:

V Trstu, 10. februarja 1921.

Neprepečatene krone	4.75	5.50
avstrijsko-nemške krone	4.50	5.—
češkoslovaške krone	34.50	35
dinarji	74.50	75.50
leji	37.—	38.—
marke	45.—	45.50
dolarji	27.20	27.30
francoski franki	196.	196.25
švicarski franki	440.—	442
angleški funti papirnati	106.50	106.75
angleški funti, zlati	1 6.—	117.—
rubli	13.—	14.
napoleoni	93.—	94.—

Švicarski tečaji

ŽENEVA, 9. Lira 22'225, marka 10'325, avstr. krona 1'925, angl. funt 24'81. fr. frank 44'35, dolar 6'16.

DAROVI

Za dijaka I. G. boljunske in dolinske učiteljice po gdčni. Gusti Res lir 10.—

MALI OGLASI

se računajo po 25 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L. 2.—. Debele črke 40 stotink beseda Najmanjša pristojbina L. 4.—. Kdor išče službo plača polovično ceno.

KOVAŠKI pomočnik se sprejme na deželo. Naslov pove upravništvo. 237

SLUŽKINJA, vešča vseh hišnih del, se sprejme. Piazza della Borsa 3, trgovina Adelstein. (235

DVA ŠTEDILNIKA, dve veliki peči, prodam tekom dneva. Kupujem bele in barvane čiste cunje po 1 - 4 L. Solitario 1. 236

BRINJEVE jagode, rudeče v poljubnih množinah ima na prodaj J. Sandalj, Lupoglava, Istra. (47

DETELJNA, travna in vsa zelenjadna semena prodaja tvrdka Sever & Komp., ul. Machiavelli 13. 183

KUPUJEM cunje po 50, staro železo in kovine po najvišjih cenah. Skladišče via Toro 6. 227

IZOBRAŽEN mladenič, star 24 let, želi znanja v svrho poznejše ženitve z gospodično od 18 - 22 let. Ponudbe pod »Srečna bodočnost« na upravništvo. 232

GUIDO PLONER izdelovalec in popravljalec armonik vsakega zistema. Delo ročno in solidno. Cene zmerne. Via Fornace 3. 234

SODE, lesene, železne, oljeve in petrolejeve, kupujem. Kuret, Settefontane 1, Trst. 38

KRONE plača vedno par cent. več nego vsak drugi kupec, edinole Alojz Povh, trgovina Piazza Garibaldi št. 3, telef. 3-29 (prej trg Bariera)

FOTOGRAF ANTON JERKIČ, TRST, ulica Roma (poštna ulica) 24, Gorica, Corso Verdi (vrtna ulica) št. 36 priporoča se svojim sorojakom. (35

KROJAČNICA Avgust Štular, ul. S. Francesco D'Assisi št. 34, III. nad. je edina dobroznana krojačnica v Trstu. 395

VELIKO SKLADIŠČE KLOBUKOV
dežnikov, belih in pisanih, žepnih robcev, možkih nogavic itd.
K. CVENKEL, Trst, Corso V. E. III. štev. 24.

Izdelani raznobarvni (29)
LISIČJI KOŽUHI
Ustrojenje, izdelovanje in barvanje se izvršuje z jamstvom. — Kupujejo se navadne lisičje kože in kune.
Trgovina kožuhovin -- Trst, Via Gatteri 32

Zlato in srebrne krone
plačam več kot drugi kupci.
Albert Povh, urar, Mazzini 46
(70) (v bližini drvenega trga)

Milo „LUBRA“ je zajamčeno čisto in nadkriljuje neoporečno vsako drugo milo kateregasibodi izvira, bodisi radi naravne kakovosti, bodisi radi posebne izdelave. — Milo „LUBRA“ se dobiva v vsehboljših prodajalnah in mirodilnicah.

Po izrednih konkurenčnih cenah se proda vsled bližnje selitve v druge prostore najrazličnejša
ČEŠKA STEKLENINA:
cilindri, steklenice, kozarci za pivo in vino vseh vrst, šipe, vsakovrstne svetilke i. t. d. i. t. d.
Gg. trgovce in gostilničarje posebno opozarjamo na ugoden nakup.
DEBIASIO & DOMENIS
92) Trst, Via S. Francesco štev. 9

Riunione Adriatica di Sicurtà v Trstu
(Lastna palača) Ustanovljena leta 1838.
Zavarov. proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksplozijah. Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju. Zavarovanja proti tatvini z vlomom. Zavarovanja pošiljatev na morju in po suhem. Življenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah — Zastopstva v vseh deželnih glavnih mestih in važnejših krajih.

Pozor trtorejci! (84)
Imam na prodaj še nekaj tisoč **cepljenih trt črne in bele vrste** na raznih amerikanskih podlagah. — Cene po dogovoru
Pipan Josip, Preserje 16 pri Komnu.

Trgovsko - obrtna zadruga v Trstu
registrovana zadr. z neomejenim jamstvom
ul. Pier Luigi da Palestrina št. 4, I. n.
sprejema hranilne vloge od L. 1 dalje
Navadne vloge obrestuje po
4 1/2 %, večje po dogovoru.
Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune. - Posoja hranilne pušice na dom. - Rentni davek plačuje iz svojega.
Daje posojila po najugodnejših pogojih na vknjižbe, na osebno poroštvo, na zastave vrednostnih listin.
Uradne ure vsak dan izvzemši nedelj in praznikov od 8 do 1.

! KDOR HOČE KAJ KUPITI
KDOR HOČE KAJ PRODATI
KDOR IŠČE SLUŽBE, ITD.
INSERIRAJ V »EDINOSTI« !

Tiskarna „Edinost“ v Trstu
izvršuje vsa tiskarska dela točno in solidno
Prostori tiskarne se nahajajo v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20

PODLISTEK

TUJINEC (59)

Glas mu je bil tako mehak, a obenem sile in strasti, ker Stanko ni pohvalil ne pesmi, ne njegovega glasu, marveč se zatopil z vso dušo v kraljevstvo neke čudne poezije in strastne ljubavi, ki je odprirala pred njim svoje vrtoglave globine.

No, kakor da se je tudi Vlaho zamislil nekam, in Stanko ga je vprašal še le kasneje, ko sta šla skozi črne utrdbe med mestnimi vrati:

— A odkodi imaš tisto pesem?

— Čul sem jo v Neapiju tolikokrat, ali treba jo čuti v tistem dijalektu, v tistem zalivu in od takega zbora.....

— Ti si bil v Neapiju!

— Da, in malo da se nisem tam oženil.

Stanko ni hotel vprašati dalje, marveč je zažel, da bi šel od njega čim prej.

In odšel je globoko zamišljen, in vedno s tisto pesmijo v duši, preko razsvetljenega trga, pak ob temni ulici po stopnicah v svoje stanovanje. In gledal je dolgo z visokega okna, kako mesečina vedno bolj poplavlja tiho in temno mesto.

Gori na kanalu je bilo še vse temno, le kako predno okno se je rdečilo od luči, ki so gorele notri. Velika hiša Matina pa je bila v popolni temi v gaju visokih dreves.

Stanko je poizkušal da bi ponovil melodijo včerajšnje Vlahove pesmi, in res jo je pogodil, ali ni bila to niti od daleč tista topla in strastna pesem. Njemu se je zdelo, da se s tako pesmijo morejo odpreti vsaka dekliška vrata in kakor da se tam nad Gospo že čuje, kako se tiho odpira vrt, samo da ni zazvenel zvonec, ki se je zaplel v trto nad pragom.

In sedaj mu je bilo težko, da prihaja Mada semkaj, ker je mislil, da on tu ne bo zanjo več tisti, kakor je bil v Ljubeču.

Zopet je poizkušal, da bi zapel, ali tedaj mu je prišla na misel čudna melodija, ki jo je Pavla iskala in našla na glasovirju, in spomnil se je, da je ravno tista, ki jo je peval Vlaho nocoj.

X.

Slednjič je prišla pričakovana brzojavka. Mada je dospela z materjo zjutraj za rano. In veselili ste se menda močno, ker niste mogle niti brzojaviti brez mnogih vsklikov in pozdravov.

Stanko ni vedel, kaj bi storil, kako naj izpolni čas do jutri; hodil je po prodajalnah in nakupoval vse novo nase. No, ko je opazil, kako mu je šele kupljena obleka neprikladna, jo je slekel ter oblekel zopet eno že nošenih.

Vsako toliko je bežal na kono k Matu in Pavli, pak, ko je videl, da sta vznemirjena tudi ona dva, jima je govoril po kako ljubeznivo besedo, kakor da se hoče zahvaliti na tem, da se veselita njegove Made. Silno je želel, da bi pogledal tudi v sobico, ki so jo pripravili zanjo, ali iz sramu ni storil tega, marveč je odšel in se iz vrta oziral na okno tiste sobe. Bil je tudi v cerkvi že dvakrat, ne da bi molil in se zahvalil, marveč da bi pomiril svoj nemir. Hotel je celo tudi v Gruško luko, samo zato, ker pride ona jutri zjutraj tjakaj, no, to se mu je zdelo smešno, in ni šel.

Hotel je poiskati Vlaha, ker bi mu žnjim najhitreje mineval čas, ali ni hotel, da bi Vlaho doznal o prihodu Made, želeč, da bodo le domači na sestanku. Hotel bi celo, da bi jo sprejel sam, ali pomislil je, da to ne bi bilo lepo in da tak sestanek ne bi bil možen.

Med njiju sestanek se je vrinil še en večer in cela noč, a vedel je že od tedaj, ko se je iz Sabljarjev vračal v Ljubeč, kako ne bi koristil, če bi legel zgodaj.

(Dalje).